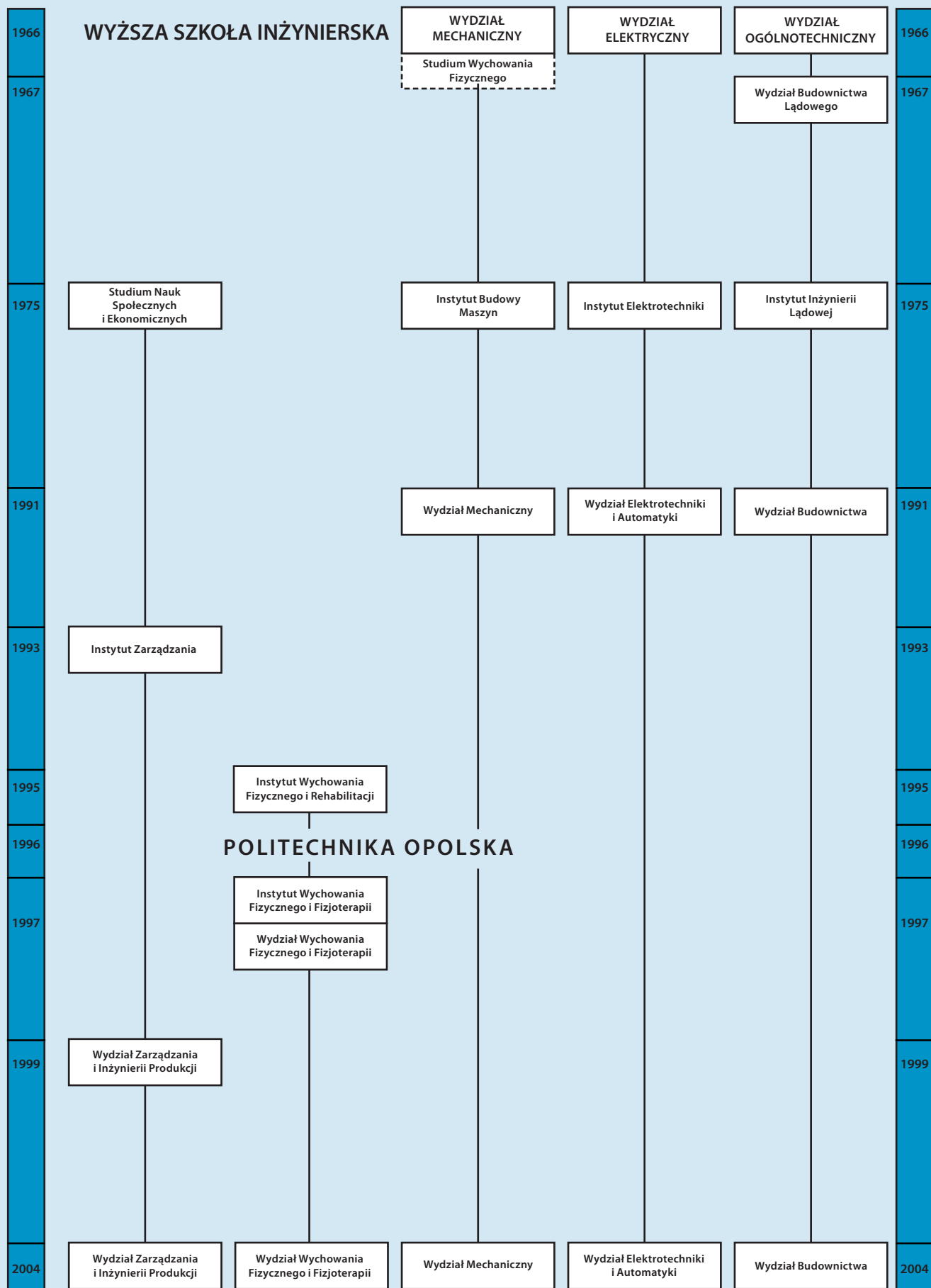

POLITECHNIKA OPOLSKA

STRUKTURA WYDZIAŁÓW POLITECHNIKI OPOLSKIEJ OD ROKU 1966

Zarys historii

Jedyna w regionie opolskim wyższa uczelnia techniczna w swojej ponadczterdziestoletniej historii rozpoczęła działalność jako Punkt Konsultacyjny Politechniki Śląskiej, by od 1 czerwca 1966 przez następnych 30 lat funkcjonować jako samodzielna Wyższa Szkoła Inżynierska w Opolu, a od 1 września 1996, na mocy ustawy, jako Politechnika Opolska.

Politechnika Opolska prowadzi studia inżynierskie, magisterskie, licencjackie, magisterskie uzupełniające na 15 kierunkach kształcenia w systemie dziennym i zaocznym. Najlepsi absolwenci mogą kontynuować kształcenie, podejmując studia doktoranckie w kilku dyscyplinach naukowych. Kształcenie studentów nie wyczerpuje zadań uczelni. Politechnika uprawia naukę na wysokim poziomie, dysponując odpowiednią bazą laboratoryjną, prowadzi prace wdrożeniowe, diagnostyczne i konstrukcyjne z różnych dziedzin wiedzy. Efektem tej działalności są publikacje naukowe, ekspertyzy, patenty i członkostwo w sekcjach KBN, komitetach PAN i stowarzyszeniach naukowo-technicznych. Pracowników naukowych łączą partnerskie kontakty naukowe z wieloma ośrodkami akademickimi w Europie i na świecie, a z wieloma zawarte zostały formalne umowy o współpracy. Wśród partnerów wymienić można: Fachhochschule Stuttgart – Hochschule für Technik (Niemcy), Fachhochschule Würzburg-Schweinfurt-Aschaffenburg (Niemcy), Instytut Politechniczny w Odessie (Ukraina), Instytut Inżynieryjno-Budowlany w Moskwie (Rosja), University of Bradford (Wielka Brytania), Wyższą Szkołę Techniczną VUT w Brnie (Czechy), IUT Saint-Denis Université Paris Nord – Paris 13 (Francja), Instituto Politécnico do Cavado e do Ave Ecola Superior de Gestao (Portugalia), Fukui University (Japonia), Inverness College (Wielka Brytania), Università Degli Studi Roma Tre (Włochy), Uniwersytet Transylwański w Braszowie (Rumunia), Universidad Carlos III de Madrid (Hiszpania), University College Cork (Irlandia), Vaasa Polytechnic (Finlandia), Ghent University (Belgia).

Bogata oferta edukacyjna zawiera obok studiów technicznych, takich jak informatyka, mechanika i budowa maszyn, również kierunki humanistyczne, np. zarządzanie czy uruchomiona niedawno europeistyka, a także studia z zakresu kultury fizycznej oraz styku techniki i rolnictwa. Pełna oferta kształcenia obejmuje kierunki: automatyka i robotyka, budownictwo, edukacja techniczno-informatyczna, elektronika i telekomunikacja, elektrotechnika, europeistyka, fizjoterapia, informatyka, inżynieria środowiska, mechanika i budowa maszyn, technika rolnicza i leśna, turystyka i rekreacja, wychowanie fizyczne, zarządzanie i marketing, zarządzanie i inżynieria produkcji.

W najbliższych planach przewiduje się uruchomienie takich kierunków jak: mechatronika czy architektura i urba-

nistyka, ale nie wyczerpuje to kolejnych inicjatyw edukacyjnych.

Ponadczterystuosobowa kadra pracowników naukowo-dydaktycznych (ponad 100 samodzielnych pracowników naukowych) kształci ponad 12 tys. studentów, uczestniczy w konferencjach naukowych i bierze udział w wielu unijnych przedsięwzięciach, a studenci z powodzeniem korzystają z możliwości, jakie stwarzają im europejskie programy „Socrates/Erasmus” czy V i VI Program Ramowy.

Politechnika Opolska współpracuje także z podmiotami gospodarczymi w regionie i kraju, a do partnerów w przemyśle zaliczyć można: BOT Elektrownię Opole SA, KGHM Polska Miedź, Górażdże Cement SA, Zakład Wykonawstwa Sieci Elektrycznych Opole, Polski Koncern Naftowy Orlen SA, Instytut Chemicznej Przeróbki Węgla w Zabrze, Zakład Energetyczny Opole SA, Energetykę Ciepłą Opole SA, Południowy Koncern Energetyczny SA w Katowicach.

Działalność Politechniki Opolskiej ściśle związana jest z życiem miasta i Opolszczyzny, co znalazło wyraz m.in. w ostatnio zorganizowanych opolskich festiwalach nauki.

Na studentów w pięciu akademikach czeka ponad 1500 miejsc, bogato wyposażona biblioteka, której zbiory liczą blisko pół miliona woluminów i która posiada unikatowe zbiory norm i patentów; koła naukowe działające na wydziałach, sekcje sportowe AZS i Akademicki Klub Żeglarski. Prężnie działa w środowisku samorząd studencki.

Strukturę Politechniki Opolskiej tworzy pięć wydziałów.

Na posiedzeniu Senatu Politechniki Opolskiej w styczniu 2001 r. określona została misja uczelni i zatwierdzony dokument zawierający strategię rozwoju na bliższą i dalszą przyszłość. Wynika z nich niezbieżnie, że aby uczelnia mogła realizować zadania wynikające z misji szkoły wyższej i wzbogacać ofertę edukacyjną, dostosowując ją do oczekiwań i zmieniających się realiów gospodarczych, potrzebny jest nowy – II kampus. Idea znalazła materialny wyraz w postaci projektu przedstawionego władzom miasta Opola, które przekazały aktem notarialnym tereny po byłej jednostce wojskowej przy ul. Prószkowskiej w Opolu. Od tego czasu trwają prace adaptacyjne mające na celu przystosowanie dawnych koszar na kampus uczelniany. Obecnie mieści się tam już Wydział Wychowania Fizycznego i Fizjoterapii.

Kadencje rektorów Wyższej Szkoły Inżynierskiej w Opolu i Politechniki Opolskiej: doc. dr Rościsław Oniszczuk (1966–1975), prof. dr hab. inż. Oswald Mateja (1975–1981), doc. dr inż. Antoni Guzik (1981–1982), prof. dr hab. inż. Zdzisław Kabza (1982–1987), prof. dr hab. inż. Włodzimierz Kotowski (1987–1990), prof. dr hab. inż. Piotr Wach (1990–1996, 1999–2005), prof. dr hab. inż. Józef Szczepan Suchy (1996–1999), prof. dr hab. inż. Jerzy Skubis (2005–).

Rościław Oniszczyk (1966–1975)

Oswald Mateja (1975–1981)

Antoni Guzik (1981–1982)

Zdzisław Kabza (1982–1987)

Rościław Oniszczyk – ur. 1913 w Ostrołęce, zm. 1991. Inicjator, organizator i pierwszy rektor Wyższej Szkoły Inżynierskiej w Opolu. Pochodził z rodziny robotniczej. Szkołę średnią ukończył w Brześciu nad Bugiem. Rozpoczął studia wyższe przed wybuch wojny. W l. 1939–1941 był nauczycielem w niepełnej szkole średniej w Tomaszowie Lubelskim. Później, by uniknąć represji, do końca okupacji niemieckiej w 1944 pracował jako robotnik w tomaszowskiej młeczarni. Przez kolejne trzy lata był nauczycielem w szkole średniej we Włodawie, kontynuując równocześnie studia na Uniwersytecie Warszawskim, gdzie 10 maja 1947 uzyskał st. zawodowy mgr. filozofii w specjalności matematyka. Wstąpił do PPR, przeniósł się na Dolny Śląsk i pracował przez rok w szkole średniej w Jaworze. W 1948 zamieszkał we Wrocławiu, gdzie początkowo był nauczycielem w szkole średniej, a później, do 1954, wykładowcą w WSP, powstającej na bazie Instytutu Pedagogicznego ZNP. Na rok przed zakończeniem sprawowania przez niego funkcji rektora uczelnia uzyskała prawa nadawania tytułu zawodowego mgr. inż. absolwentom wszystkich trzech wydziałów: Budownictwa, Elektrycznego i Mechanicznego. 1 września 1975 funkcję rektora przekazał on doc. dr. hab. inż. O. Matei, sam zaś przejął stanowisko dyr. Instytutu Matematyki, Fizyki i Chemii, którą sprawował do przejścia na emeryturę. Jednak jego zamiłowanie do dydaktyki skłoniło go do kontynuacji zajęć. Definitywne odejście z uczelni, którą kreował i przez wiele lat kierował, nastąpiło we wrześniu 1982. Pomysł utworzenia w Opolu wyższej uczelni technicznej zrodził się w NOT, zaniepokojonej dużym niedoborem inżynierów na Opolszczyźnie. W marcu 1959 przedstawiciele NOT i władz wojewódzkich przekazali ten zamysł ministrowi oświaty i szkolnictwa wyższego, H. Golańskiemu. Z powodu braku w owym czasie kadry i bazy lokalowej dla utworzenia samodzielnej uczelni, ustalono powołanie w Opolu inżynierskich studiów wieczorowych w powiązaniu z Politechniką Śląską. O zorganizowanie tych studiów poproszono mgr. R. Oniszczyka. Obdarzony talentem organizatorskim, wówczas dziekan Wydziału Matematyczno-Fizycznego WSP, zaaranżował we wrześniu spotkanie przedstawicieli NOT i władz wojewódzkich z władzami Politechniki Śląskiej, na którym zdecydowano o utworzeniu Punktu Konsultacyjnego Politechniki w Opolu, on sam zaś został jego kier. Rozpoczął tym samym żmudną pracę organizacyjną pozyskiwania wykładowców z politechnik Śląskiej i Wrocławskiej oraz z WSP, pozyskiwania lokali do prowadzenia zajęć i tworzenia laboratoriów, jak również niezbędnych na ten cel środków finansowych. Wspólny wysiłek zaowocował rozpoczęciem już w październiku 1959 zajęć dydaktycznych na kierunku mechanika i elektrotechnika. Pierwsi studenci Punktu Konsultacyjnego otrzymali dyplomy inżynierskie w 1964. Punkt Konsultacyjny był przygotowany do uzyskania statusu samodzielnej uczelni. Kier. punktu, dr R. Oniszczyk oraz przedstawiciele NOT i władz wojewódzkich spotkali się ponownie z ministrem H. Golańskim w lipcu 1964, zabiegając o zgodę na powołanie Wyższej Szkoły Inżynierskiej. Również i tym razem odpowiedź była odmowna. To jednak zdopingowało kierownika punktu do wzmocnienia wysiłków dla rozbudowy bazy lokalowej oraz laboratoryjnej i podjęcia ryzykownej decyzji utworzenia biblioteki. Efekty tych poczynań skłoniły wreszcie resort do podjęcia decyzji o utworzeniu 1 czerwca 1966 Wyższej Szkoły Inżynierskiej w Opolu i powołaniu na pierwszego jej rektora doc. dr. R. Oniszczyka. Jego współpracownicy wspominają go jako człowieka prawego, niezmiernie pracowitego, świetnego organizatora i wspaniałego dydaktyka całym sercem oddanego uczelni, która była dzieckiem jego życia. Szczególną cechą jego osobowości była wyjątkowa punktualność.

Oswald Mateja – ur. 1936 w Kosorowicach na Opolszczyźnie, zm. 1983. W 1960 ukończył studia wyższe na Wydziale Budownictwa Politechniki Śląskiej w Gliwicach, gdzie podjął pracę naukowo-dydaktyczną, a w 1964

obronił pracę doktorską. W 1970 został powołany na stanowisko doc. W 1973 uzyskał st. naukowy dr. hab. na PWr. Prowadził szeroką współpracę z uczelniami i instytucjami w kraju i za granicą. Przez okres jednego roku przebywał na stypendium Humboldta. Promował doktorów oraz był recenzentem wielu prac doktorskich, habilitacyjnych i wniosków o nominacje profesorskie. Po uwzględnieniu całokształtu dorobku naukowego i dydaktycznego Uchwałą Rady Państwa uzyskał tytuł naukowy i został w 1977 mianowany na prof. nadzw. Był pierwszym profesorem w Wyższej Szkole Inżynierskiej w Opolu. Jego działalność była znacząca dla kraju i regionu. Był organizatorem i przewodniczącym konferencji naukowych z dziedziny metod komputerowych w mechanice konstrukcji, pod auspicjami PAN. Powołał pierwsze krajowe studium podyplomowe z zakresu budowy wieżowych. Stworzył liczące się w kraju laboratorium w dziedzinie mechaniki doświadczalnej. Od 1970 nieprzerwanie kierował Zakładem Konstrukcji Budowlanych. Bezpośrednio współpracował z Przedsiębiorstwem Budowy Chłodni „Chłodnie Kominowe” w Gliwicach, Zjednoczeniem Budowy Pieców Przemysłowych w Gliwicach oraz licznymi przedsiębiorstwami przemysłowymi naszego regionu. W ramach tej współpracy był autorem kilkudziesięciu ekspertyz oraz brał udział w projektowaniu kilkunastu powłokowych chłodni kominowych oraz kominów przemysłowych, zbudowanych również za granicą. Za swą wszechstronną działalność został odznaczony Krzyżem Kawalerskim OOP, Medalem KEN, Odznaką Zasłużonemu Opolszczyźnie za zasługi dla Miasta Opola, oraz Srebrną i Złotą Odznaką PZITB. Był wielokrotnym laureatem Nagród Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki. Pośmiertnie został odznaczony Orderem Sztandaru Pracy I kl.

Antoni Guzik – ur. 1925 w Izidorówce (pow. Żydaczów, woj. Stanisławów). Szkołę powszechną ukończył w Daszawie (pow. Stryj), tam też do wybuchu wojny ukończył dwie klasy gimnazjum. Podczas okupacji radzieckiej i niemieckiej pracował jako robotnik w przemyśle gazowym. W 1943 wstąpił do Armii Krajowej, był związany z ruchem oporu i samoobroną przed bandami UPA. Po wysiedleniu ze stron rodzinnych w 1945 osiadł wraz z rodzicami w Gliwicach, gdzie kontynuował naukę w zakresie szkoły średniej, uzyskując w 1947 świadectwo dojrzałości. W tym roku podjął studia na Wydziale Mechanicznym Politechniki Śląskiej, kończąc je w 1952. Jeszcze jako student został w 1950 zatrudniony w Katedrze Teorii Maszyn Ciepłych kierowanej przez prof. S. Ochęduszkę. Następnie przeszedł do Katedry Energetyki Ciepłej i rozpoczął współpracę z prof. J. Szargutem. Pod jego promotorstwem wykonał pracę doktorską obronioną przed radą Wydziału Mechaniczno-Energetycznego w 1966. Równoległe z pracą na politechnice pracował w Biurze Projektów Przemysłu Hutniczego „Biprohut”, zdobywając doświadczenie przemysłowe. Z Opolem związał się jeszcze w czasie funkcjonowania Punktu Konsultacyjnego Politechniki Śląskiej, a stałą pracę w Wyższej Szkole Inżynierskiej w Opolu podjął w 1967, a więc w rok po utworzeniu tej uczelni. W 1968 został powołany na stanowisko doc.; był organizatorem i pierwszym kier. Zakładu Termodynamiki Technicznej i Energetyki Ciepłej, przekształconym w 1976 w Zakład Techniki Ciepłej i Aparatury Przemysłowej. W l. 1971–1981 pełnił funkcję dziekana Wydziału Mechanicznego, przekształconego później w Instytut Budowy Maszyn. W 1981 został w pierwszych demokratycznych wyborach wybrany rektorem Wyższej Szkoły Inżynierskiej w Opolu. Funkcję tę pełnił przez 137 dni, gdyż pod naciskiem ówczesnych władz politycznych musiał z niej zrezygnować. Główną przyczyną nacisku była przynależność do Solidarności oraz współorganizacja Klubu Inteligencji Katolickiej w Opolu. Klubowi temu przewodniczył przez 21 lat. W 1984 został zastępcą dyr. Instytutu Budowy Maszyn, a po roku został odwołany. Rada Wydziału Mechanicznego w 1990

Włodzimierz Kotowski (1987–1990)

Piotr Wach (1990–1996, 1999–2005)

Józef Szczepan Suchy (1996–1999)

ponownie powierzyła mu pełnienie funkcji dziekana, którą sprawował do przejścia na emeryturę w 1993. Zajęcia dydaktyczne prowadził nadal aż do 2004. Zyskały one duże uznanie wśród współpracowników i studentów, gdyż w sposób prosty i zrozumiały przedstawiał trudne zagadnienia termodynamiki i techniki cieplnej. Był wymagający, lecz sprawiedliwy i życzliwy w stosunku do studentów, którzy po wielu latach wyrażają mu wdzięczność i sympatię. Czynnie uczestniczył w działalności organizacyjnej uczelni, będąc przez wiele lat członkiem Senatu, przewodniczył liczny komisjom senackim, przez 21 lat był redaktorem wydawnictw wydawniczych. Uzyskał wiele nagród, wyróżnień i odznaczeń, m.in.: Złoty Krzyż Zasługi, Medal KEN, Krzyż Kawalerski OOP, Zasłużony Obywatel Miasta Opola oraz Krzyż Papieski „Pro Ecclesia et Pontifice”.

Zdzisław Kabza – ur. 1939. Uzyskał magisterium, doktorat i habilitację z zakresu energetyki na PWR. Tytuł prof. n. techn. otrzymał w 1986, a mianowanie na stanowisko prof. zw. w 1991. W macierzystej uczelni był docentem, a w l. 1975–1978 zastępcą dyr. Instytutu Techniki Cieplnej i Mechaniki Płynów (zob. też s. 586). Na Politechnice Opolskiej od 1978 przez dwie kadencje był dyr. Instytutu Elektrotechniki, w l. 1982–1987 rektorem uczelni, a w l. 1990–1996 dziekanem Wydziału Elektrotechniki i Automatyki. Od 1997 kier. Katedry Elektrowni i Systemów Pomiarowych, a od 2005 dyr. Instytutu oraz kier. Zakładu Metrologii i Systemów Pomiarowych. Kontynuuje szkołę naukową prof. J. Stańdy z PWR – w zakresie metrologii przepływów i problemów metrologicznych. Od 1987 czł. Komitetu Metrologii i Aparatury Naukowej PAN, a od 1994 czł. rzeczywisty Międzynarodowej Akademii Nauk Inżynierskich i Technologicznych. Przewodniczy Federacji SNT „Energetyka i Środowisko” w Warszawie oraz Radom Naukowym Instytutu Komputerowych Systemów Automatyki i Pomiarów i OBR GRE we Wrocławiu. Jest rzeczoznawcą audytorem Stowarzyszenia Polskich Energetyków, czł. Rad Programowych czasopism naukowo-technicznych, m.in. miesięcznika „Pomiary, Automatyka, Kontrola” oraz naukowych „Applied Mechanics and Engineering” i „Metrology and Measuring Systems”. Publikacje z zakresu racjonalnego użytkowania energii i środowiska, metrologii energetycznej i audytu energetycznego obejmują ponad 200 pozycji, w tym 9 książek. Wśród 8 projektów badawczych z KBN znajdują się 3 projekty celowe. Otrzymał 9 nagród ministra edukacji i Krzyż Oficerski OOP.

Włodzimierz Kotowski – ur. 1928 w Starogardzie Gdańskim. Jako technik chemik, absolwent Gdańskich Technicznych Zakładów Naukowych, został nakazem pracy zatrudniony w lipcu 1950 w Zakładach Chemicznych „Oświećmi” na stanowisku asystenta ruchu w zespole prof. dr. inż. E. Błasiaka z Politechniki Śląskiej. Od 1951 uczestniczył w budowie, a w 1952 w rozruchu pierwszej w Polsce wytwórni syntezy metanolu. Równolegle dokształcał się i w 1954 uzyskał dyplom inż. chemika w Wieczorowej Szkole Inżynierskiej przy AGH w Krakowie. Dzięki odbytym praktykom przemysłowym w Leuna-Werke w Niemczech oraz Lisiczańskim Kombinacie Chemicznym na Ukrainie szybko stał się specjalistą techniki wysokociśnieniowej w przemyśle chemicznym. Wieczorowe studia magisterskie ukończył w 1961 na Politechnice Śląskiej, gdzie się również w 1964 doktoryzował, a w 1968 habilitował. W l. 1964–1973 pracował w Zakładach Chemicznych „Błachownia” w Kędzierzynie-Koźlu, kolejno jako szef produkcji, wicedyrektor ds. produkcji oraz dyr. W 1973, po ukończeniu Szkoły Menedżerów Przemysłowych w koncernie Honeywell w Londynie, objął stanowisko dyr. naczelnego Mazowieckich Zakładów Rafineryjnych i Petrochemicznych, które zajmował do 1976. W wyniku migracji kadrowych został powołany na stanowisko dyr. w Instytucie Ciężkiej Syntezy Organicznej „Błachownia”. Od 1985 pracuje w Wyższej Szkole Inżynierskiej w Opolu, którą w 1996 przekształcono w Po-

litechnikę Opolską. Pełnił tam początkowo funkcję prodziekana na Wydziale Mechanicznym, a w l. 1987–1990 rektora. Od początku swej pracy na uczelni prowadzi badania na rzecz przemysłu – głównie Petrochemii Płock. Ważniejsze wyniki badań wykorzystał do opracowania oraz wydania dziewięciu monografii, które służyły jego studentom jako podręczniki. Innowacje procesowe zostały zastrzeżone 53 patentami. W działalności badawczej profesora dominuje zagadnienie węgla jako przyszłego, komplementarnego dla ropy i gazu ziemnego, surowca chemicznego – chociażby koncepcja paliw płynnych na bazie zgazowania węgla i wariantowego kierowania gazu na syntezę metanolu bądź też do napędu turbin gazowych w energetyce. Koncepcja wykorzystania węgla dla energetyki pojawia się też w pracach nad ogniwami paliwowymi. Tytuł prof. nadzw. uzyskał w 1974, a prof. zw. w 1988. W l. 1976–1979 był czł. Centralnej Komisji Kwalifikacyjnej ds. Kadr Naukowych, a w l. 1981–1983 czł. Komitetu Karbochemii PAN. Od 1993 jest ekspertem UNIDO. Jest też czł. Sekcji Technologii Chemicznej przy KBN. Został wyróżniony licznymi odznaczeniami państwowymi i wyróżnieniami regionalnymi, resortowymi, NOT oraz organizacji zagranicznych.

Piotr Wach – ur. 1944 w Borysławiu k. Lwowa. Zaraz po II wojnie światowej w następstwie zmiany granicy państwowej razem z rodziną przeniósł się do Katowic. Po maturze rozpoczął studia na Wydziale Elektrycznym Politechniki Śląskiej. Tam też uzyskał tytuł mgr. inż. W l. 1968–1972 pracował na Politechnice Śląskiej jako asystent w Katedrze Maszyn Elektrycznych, następnie przeniósł się na Uniwersytet Śląski. W 1974 uzyskał tytuł dr., a w 1983 został mu nadany tytuł dr. hab. w Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie. W 1975 został zatrudniony jako adiunkt w Wyższej Szkole Inżynierskiej w Opolu, a później jako doc. i prof. nadzw. W l. 1984–1990 pełnił funkcję dyr. Instytutu Elektrotechniki na prawach wydziału w Wyższej Szkole Inżynierskiej w Opolu. W 1990 został wybrany rektorem Wyższej Szkoły Inżynierskiej i pełnił tę funkcję przez dwie kadencje do 1996. W tym samym roku został wybrany do Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego i pełnił tam funkcje wiceprzewodniczącego Sekcji Uczelni Technicznych (1996–1999) i przewodniczącego Zespołu ds. Jakości Kształcenia w Szkolnictwie Wyższym. Pod jego kierunkiem przeprowadzono programy pilotażowe monitorujące procedury jakości i akredytacji w instytucjach szkolnictwa wyższego. W 1999 został ponownie wybrany rektorem Politechniki Opolskiej w kadencji 1999–2002, a następnie na czwartą już kadencję 2002–2005. Jako profesor i naukowiec jest autorem 4 książek i 4 monografii, jak również ok. 130 artykułów naukowych opublikowanych w wielu krajowych i międzynarodowych periodykach, specjalizuje się m.in. w symetrii wewnętrznej maszyn elektrycznych z zastosowaniem do diagnostyki technicznej maszyn elektrycznych i układów napędowych; dynamiką układów elektromechanicznych z zastosowaniem do rozwoju metod projektowania i podniesienia poziomu niezawodności, w tym napędów potrzeb własnych elektrowni, układów napędowych i sterowania manipulatorów przemysłowych. Posiada także szerokie doświadczenie międzynarodowe. W l. 1980–1981 odbył staż naukowy dzięki stypendium rządu holenderskiego w TU Delft w Holandii. Współpracuje z niemieckimi i czeskimi uczelniami technicznymi, np. VSB w Ostrawie, HfT Stuttgart, FHT Würzburg-Schweinfurt. W 2001 został uhonorowany przez Prezydenta RP Krzyżem Kawalerskim OOP, a za granicą otrzymał tytuł Senatora Honorowego (Ehren Senator) HfT Stuttgart w 2002. W l. 2000–2002 był koordynatorem z ramienia Ministerstwa Edukacji Narodowej programu „Multi-lateral higher education co-operation programme” – prowadzonym przez holenderski instytut CHEPS, TU Twente. W wyborach samorządowych w październiku 2002 został wybrany na radnego Sejmiku Województwa Opolskiego w kadencji 2002–2006 i na

przewodniczącego Komisji Edukacji, Nauki i Kultury. Jego zainteresowanie i zaangażowanie w politykę oraz w rozwój polskiego szkolnictwa wyższego są rezultatem jego doświadczeń i praktycznej wiedzy na temat zarządzania i finansów w szkolnictwie wyższym, jak również wynikają ze znajomości kadry naukowo-dydaktycznej i spraw studenckich.

Józef Szczepan Suchy – ur. 1951 w Katowicach, absolwent Wydziału Mechaniczno-Technologicznego Politechniki Śląskiej, w 1978 uzyskał st. dr., w 1983 dr. hab., a w 1993 tytuł prof. Kier. Katedry Modelowania Procesów Odlewniczych w Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie, wiceprezes Federacji Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych NOT, czł. Akademii Inżynierskiej w Polsce. Wykłada problematykę odlewnictwa, zastosowań informatyki i fizyki metali. W l. 1974–1984 nauczyciel akademicki w Instytucie Odlewnictwa Politechniki Śląskiej, a 1984–2001 na Politechnice Opolskiej (w l. 1987–1993 na Politechnice Warszawskiej, od 1996 *visiting professor* w VUT Brno w Republice Czeskiej). W l. 1996–1999 rektor Politechniki Opolskiej. Od 1992 prezes Stowarzyszenia Technicznego Odlewników Polskich, od 1999 prezydent, a następnie czł. prezydium World Foundrymen Organization, w l. 1999–2003 prezes Odlewniczej Izby Gospodarczej. Czł. rad nadzorczych przedsiębiorstw

Odlewnie Polskie SA, Śrem SA, a obecnie przewodniczący RN Specodlew. Współtwórca Centrum Polskiego Odlewnictwa, organizator Światowego Kongresu Odlewnictwa w 1991 oraz konferencji w Wielkiej Brytanii i Niemczech. Inicjator i wieloletni prezes Forum Akademicko-Gospodarczego Śląska Opolskiego, a także twórca Opolskiego Parku Technologicznego, doprowadził do przyjęcia Polski w 2001 w skład europejskiej izby odlewniczej CAEF. Współpracuje z przemysłem, a także realizuje działania wspierające innowacyjność. Obecnie przewodniczy zespołowi projektów celowych dla MSP i jest czł. zespołu interdyscyplinarnego Ministerstwa Nauki i Informatyzacji. Współautor 2 książek, 250 innych publikacji, w tym referatów polskich na kongresach światowych w 1983 (Kair), 1987 (New Delhi), 1994 (Düsseldorf), 1999 (Budapeszt), 2000 (Paryż), 2004 (Stambuł). Czł. rad naukowych i komitetów redakcyjnych czasopism branżowych krajowych i międzynarodowych. Przewodniczący rady programowej międzynarodowych targów METAL. Nagrodzony m.in.: Nagrodą Naukową im. J. Buzka, Złotą Honorową Odznaką Krajowej Izby Gospodarczej za tworzenie w Polsce samorządu gospodarczego, Złotym Medalem VUT Brno oraz Złotym i Srebrnym Krzyżem Zasługi.

Opolska Szkoła Dynamiki Budowli

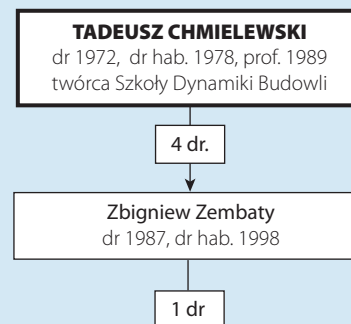
Twórcą Opolskiej Szkoły Dynamiki Budowli, znanej w środowiskach krajowych i zagranicznych, jest prof. dr hab. inż. **Tadeusz Chmielewski**. Wraz ze współpracownikami wydał następujące podręczniki: *Metody probabilistyczne w dynamice konstrukcji*, 1982; *Mechanika budowli*, 1996; *Podstawy dynamiki budowli*, 1998; *Zbiór zadań z mechaniki budowli*, 2002.

Do najważniejszych osiągnięć naukowych zespołu należy zaliczyć: określenie odpowiedzi układów dyskretnych podanych niestacjonarnym obciążeniom losowym (wspólnie z Z. Zembatym), zastosowanie techniki GPS do pomiarów przemieszczeń smukłych konstrukcji wieżowych pod wpływem wiatru, opracowanie analizy numerycznej drgań kominów przemysłowych i wież telewizyjnych pod wpływem losowego obciążenia wiatrem w kierunku jego działania i w kierunku poprzecznym, określenie wpływu podatności podłoża gruntowego pod fundamentami kominów przemysłowych na drgania własne i wymuszone komina, na przykładzie komina Elektrowni „Opole”, propozycje wartości współczynników zmienności betonu klasy B35 i B45 do analizy niezawodności konstrukcji metodami II rzędu, udział (w l. 1995–2001) w tworzeniu normy międzynarodowej: ISO 13822 Bases for design structures – Assessment of existing structures.

Prof. T. Chmielewski wypromował 4 doktorów, z których prof. Z. Zembaty i dr inż. Piotr Górski nadal pracują na Politechnice Opolskiej, dr inż. Edward Konopka zaś pracuje na uczelni w Niemczech.

Kontynuatorem szkoły jest od 1981 r. dr hab. inż. Zbigniew Zembaty. Jego kierunek badań naukowych dotyczy teorii drgań losowych i inżynierii sejsmicznej, w których uzyskał znaczące osiągnięcia naukowe, m.in. wyjaśnił przyczyny powstania uszkodzeń sejsmicznych kominów przemysłowych w górnej części ich trzonu (w rozprawie doktorskiej), zaproponował współczynniki przestrzennej sejsmiczności (wspólnie ze Steenem Kretkiem z Lyngby, Dania). Rozwiązał też problem drgań losowych mostu przy dowolnym propagującym się wymuszeniu sejsmicznym oraz przeprowadził wspólnie z Alberto Castellanim i Giacomo Buffim (Mediolan) analizę spektralną rotacyjnej składowej wymuszenia sejsmicznego. Wyjaśnił również przyczyny nie-

prawidłowej oceny intensywności wstrząsów górniczych na terenie LGOM i zaproponował nową metodykę ich badań. Dowodem jego wysokiej pozycji naukowej jest kilkanaście cytowań w Science Citation Index oraz stanowisko profesora na studiach doktoranckich uniwersytetu w Trydencie (Włochy).

Tadeusz Chmielewski – ur. 1941 w Siestrzankach (woj. białostockie); mgr inż. 1964.; dr n. techn. 1972; dr hab. 1978; prof. 1989; kier. Katedry Mechaniki Budowli od 1981, dziekan Wydziału Budownictwa (1987–1993, 1999–2005), prorektor ds. nauki (1981–1984), czł. Sekcji Mechaniki Konstrukcji Komitetu Inżynierii Lądowej i Wodnej PAN (od 1987), czł. Sekcji Metod Komputerowych w Mechanice i czł. Sekcji Metod Stochastycznych Komitetu Mechaniki PAN (1987–1993), Polskie Towarzystwo Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej – czł. od 1970, przewodniczący oddziału w Opolu 1986–1990; Polski Związek Inżynierów i Techników Budownictwa – czł. Komisji Nauki od 1977. Twórca Opolskiej Szkoły Dynamiki Budowli. Nagrody: „Czerwonej Róży” dla najlepszego studenta (Wydziału Budownictwa Politechniki Gdańskiej) Uczelni Wybrzeża; nagrody indyw.: Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego –1978, 1983, Ministra Edukacji Narodowej –1999, Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji –1999. Staże zawodowe, naukowe i stypendia: staż zawodowy Philipp Holzmann – Technisches Büro, Berlin Zachodni 1965; stypendium rządu USA – United States Government Research Scholar 1976–1977; ekspert ds. konstrukcji budowlanych – Military Housign Establishment, Syria 1985–1986; stypendium rządu RFN – DAAD 1991; stypendium Unii Europejskiej – Commision of the European Communities, Dania 1993; stypendium rządu Japonii – Government Research Award for Foreign Specialist, Japonia 1997; wygłaszał referaty i wykłady okolicznościowe w następujących krajach: Austria, Belgia, Republika Czeska, Dania, Francja, Niemcy, Wielka Brytania, Włochy, Japonia, Holandia, Norwegia, Szwecja, Szwajcaria, Tunezja, Turcja, USA. Odznaczenia: zasłużony dla miasta Opola, Złoty Krzyż Zasługi, Medal KEN.

Szkoła Trwałości i Niezawodności Materiałów i Konstrukcji

Twórcą szkoły jest prof. **Ewald Macha**. Szkoła skupia się głównie na badaniach zmęczeniowych tworzyw konstrukcyjnych w prostych i złożonych stanach obciążeń oraz efektywności i trwałości maszyn. Zakres tematyczny obejmuje przede wszystkim: opis wieloosiowego zmęczenia losowego za pomocą parametru energetycznego, weryfikację metod wyznaczenia krytycznych płaszczyzn złomu i przewidywania trwałości zmęczeniowej tworzyw konstrukcyjnych przy wieloosiowych obciążeniach losowych, wpływ wartości średnich obciążeń na trwałość zmęczeniową, opis kumulacji uszkodzeń w zmęczeniu losowym i prędkości rozwijania się pęknięć zmęczeniowych w elementach konstrukcyjnych (tematy rozwiązywane wspólnie z prof. dr. hab. inż. Grzegorzem Gasiakiem i dr. hab. inż. Tadeuszem Łagodą). W szerokim zakresie stosowane są również komputerowe analizy konstrukcji metodami elementów skończonych i brzegowych oraz metody optymalizacji podzespołów maszyn z wykorzystaniem logiki systemów projektowania (wspólnie z prof. dr. hab. Marianem Partyką).

Do ważnych osiągnięć szkoły można zaliczyć opracowanie naprężeniowych, odkształceniowych i energetycznych kryteriów wieloosiowego zmęczenia losowego. Kryteria te są integralną częścią algorytmów oceny trwałości zmęczeniowej elementów maszyn i konstrukcji, weryfikowanych i testowanych na kilku maszynach zmęczeniowych w prostych i złożonych stanach obciążeń. Wysiłki szkoły w dużej mierze koncentrują się na rozwijaniu tych algorytmów. Wielokrotnie wyniki badań i analiz były przedstawiane na różnych krajowych i zagranicznych konferencjach, w tym również jako „key lectures”, oraz zostały opublikowane w liczących się czasopiśmie i monografiach.

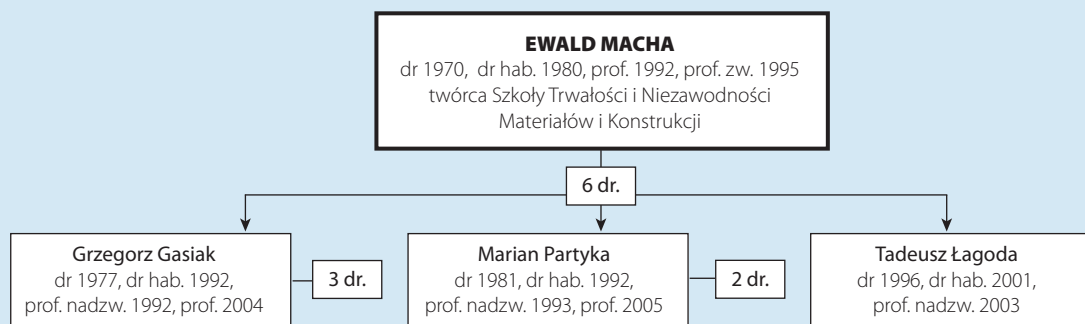
Pracownicy szkoły współpracują z kilkoma ceniowanymi ośrodkami badawczymi we Francji, Włoszech, w Japonii, Niemczech, Czechach, na Ukrainie i w innych krajach, a rezultatem tej współpracy są liczne wspólne publikacje i wymiana osobowa. Ponadto twórca szkoły koordynował i realizował kilka grantów finansowanych przez Unię Europejską, w ramach programów „Tempus”, „Leonardo da Vinci”, i NATO, a obecnie w ramach FP5 koordynuje Centrum Trwałości i Niezawodności Materiałów i Konstrukcji (Centre of Structural Integrity – CESTI), w którego ramach pracują trzy katedry Wydziału Budownictwa i jedna katedra Wydziału Mechanicznego Politechniki Opolskiej. Ostatnio Centrum Doskonałości CESTI powiększyło się o kolejne dwie katedry i jeden zakład Politechniki Opolskiej, inte-

grując grupę 17 profesorów i doktorów hab., 38 doktorów, 10 asystentów oraz 19 pracowników naukowo-technicznych i inżynierijno-technicznych.

Nie bez znaczenia też jest własny park maszynowy do badań zmęczeniowych. Wszystkie maszyny zostały zaprojektowane i wykonane przez doświadczonych pracowników Katedry Mechaniki i Podstaw Konstrukcji Maszyn na Wydziale Mechanicznym Politechniki Opolskiej. Często wykorzystuje się kilka urządzeń, co przyspiesza otrzymywanie danych eksperymentalnych z testów zmęczeniowych. Niektóre maszyny zostały zaprojektowane do badań w warunkach kombinacji zginania ze skręcaniem. Ich praca oparta jest na wirujących, nie wyważonych masach lub siłach wywołanych przez wzbudniki elektromagnetyczne. Niektóre z tych maszyn pracują również na innych uczelniach w kraju i za granicą, m.in. na Uniwersytecie Technicznym w Brnie. Dają one możliwość prowadzenia badań w zależności od typu maszyny lub stanowiska, w warunkach obciążeń cyklicznych, poliharmonicznych lub losowych, z wartością średnią lub bez niej oraz przy obciążeniach proporcjonalnych i nieproporcjonalnych. Inna grupa zbudowanych maszyn to stanowiska hydrauliczne do badań przy jedno- i dwuosiowym rozciąganiu–ściskaniu oraz w warunkach niezależnego rozciągania–ściskania ze skręcaniem. Ostatnio stare analogowe systemy sterowania tych maszyn są zastępowane przez nowe – cyfrowe. Stanowiska te są wciąż unowocześniane, wykorzystują ten sam układ dwukanałowego sterowania oraz zasilania hydraulicznego wraz z wodnym układem chłodzenia oleju w obiegu zamkniętym. Dzięki zastosowaniu automatycznej kontroli wielu parametrów mogą pracować bez stałego nadzoru obsługi. System kontrolno-pomiarowy obu stanowisk wykorzystuje układ sterowania w pętli sprzężenia zwrotnego DARTEC 9640.

W katedrze zbudowano również własny, innowacyjny system cyfrowego sterowania jednoosiową, hydrauliczną maszyną wytrzymałościową z kontrolowanym parametrem energetycznym, pozwalającym na dokładniejszy opis własności zmęczeniowych materiałów konstrukcyjnych, zwłaszcza cyklicznie niestabilnych.

Od 1986 r. w katedrze regularnie w każdą środę tygodnia odbywają się seminaria naukowe, w których udział biorą, obok pracowników katedry, również doktoranci, przedstawiciele lokalnego przemysłu współpracujący z Wydziałem Mechanicznym, krajowi i zagraniczni partnerzy oraz inni zapraszani goście, często wygłaszający referaty.

Ewald Macha – ur. 1940 w Czerwionce, mgr inż. 1964, dr n. techn. 1970, dr hab. 1980, prof. zw. 1995. Kier. Katedry Mechaniki i Podstaw Konstrukcji Maszyn Politechniki Opolskiej od 1986. Prorektor ds. nauki Wyższej Szkoły Inżynierskiej w Opolu 1984–1987. Wykształcił 6 doktorów n. techn., z których jeden uzyskał st. dr. hab. Autor 200 publikacji, 13 monografii i 5 patentów. Zapoczątkował i rozwinął nowy w skali międzynarodowej kierunek badań nad wieloosiowym zmęczeniem losowym tworzyw konstrukcyjnych. Stypendysta

IREX, Purdue University w West Lafayette, University of California w Los Angeles 1986–1987. Odznaczenia i nagrody: Nagroda I stopnia MEN – 1989, Złoty Krzyż Zasługi – 1984, Medal KEN – 1994. Przynależność do organizacji naukowych: czł. American Society for Testing and Materials, ASTM Committee E08 on Fatigue and Fracture; The European Structural Integrity Society TC 3.1 Multiaxial Fatigue – przewodniczący; Polskiego Towarzystwa Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej – przewodniczący oddziału Opole.

Szkoła Termomechaniki

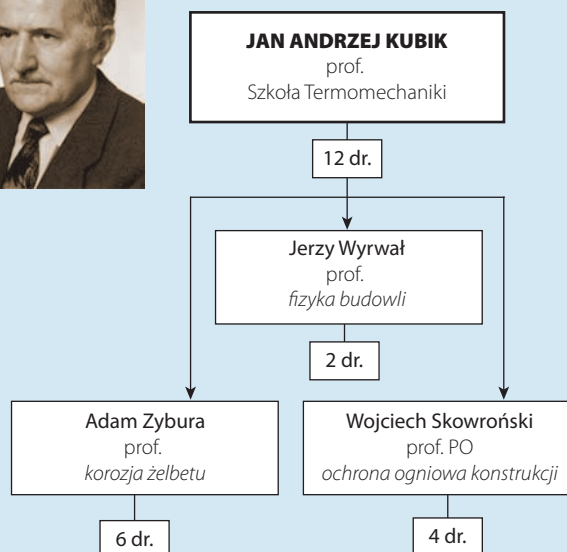
Prof. dr hab. inż. **Jan A. Kubik** stworzył w Opolu Szkołę Termomechaniki i jej zastosowań w inżynierii budowlanej. W l. 1968–1975 prowadził badania w zakresie reologii konstrukcji, a w tym termoreologii konstrukcji warstwowych. Wyniki te wykorzystano w ochronie przeciwpożarowej konstrukcji stalowych. Prace z tego zakresu rozwijał następnie prof. W. Skowroński z Politechniki Opolskiej oraz kilku współpracowników z Politechniki Śląskiej. Obecnie analizuje procesy utraty stabilności deformacji i narastania uszkodzeń w trakcie pożaru. Do tych prac należy zaliczyć też publikacje z lat 70. dotyczące reologii kontaktu konstrukcji z górotworem, które były następnie rozwijane na Politechnice Śląskiej.

W 1971 r. prof. W. Nowacki zaproponował równania termodyfuzji sprężystej. Praca ta stała się inspiracją do podania uogólnień tej teorii na zagadnienia reologiczne, którą podał w pracy habilitacyjnej z 1975 r. Praca zawierała zarówno termodynamikę procesu, jak i analizę symetrii równań termodyfuzji lepkosprężystej, która prowadziła do twierdzeń o wzajemności. Tematyka ta była następnie rozwijana z grupą doktorantów – prof. J. Wyrwałem, dr. M. Wróblem, dr. F. Gajdą, co doprowadziło do kolejnych uogólnień twier-

dzeń wariacyjnych i o wzajemności. Podano również rozwiązania fundamentalne, a następnie od 1994 r. podjęto problematykę mikropolarnej termodyfuzji lepkosprężystej. Wyjściowym punktem tych rozważań była mikropolarna teoria mieszanin, której szczególnymi przypadkami są teoria ośrodków wieloskładnikowych oraz termodyfuzja. Badaniu tych współzależności poświęcono kilka prac. Drugim nurtem tych badań są zastosowania termomechaniki w rozwiązywaniu problemów fizyki budowli, co rozwijał głównie prof. J. Wyrwał, tworząc własny zespół współpracowników, uzyskując opisy ruchu wilgoci i ciepła oraz przemian fazowych w kapilarno-porowatych materiałach budowlanych.

Kolejny doktorant, prof. A. Zybura z Politechniki Śląskiej, stosował już w latach 70. ujęcia termodyfuzyjne przy opisach narastania korozji chemicznej oraz elektrochemicznej konstrukcji żelbetowych. W ujęciach tych łącznie analizowano wzajemne sprzężenia przepływów jonowych, dyfuzji mediów agresywnych ze stanem naprężeń i narastaniem zniszczeń otuliny zbrojenia.

Obecnie ujęcia teoretyczne wymienionych zagadnień szczególnych stanowią część powstałej w tym czasie termomechaniki, stąd też nazwa szkoły.

Jan Andrzej Kubik – ur. 1940 w Bielsku; studia: Politechnika Śląska w Gliwicach, doktorat (1970), Politechnika Śląska, habilitacja (1976), Politechnika Krakowska, 1965–1968 uzupełniał studia matematyczne na UJ (eksternistycznie), 1988 – prof., 1991 – prof. zw. na Politechnice Opolskiej, gdzie od 1980 kieruje najpierw zakładem, a od 1986 Katedrą Fizyki Materiałów. Od 1992 jest również prof. na Politechnice Śląskiej. Wypromował 12 doktorów, w tym 3 w Instytucie Inżynierii Lądowej PWr. Opublikował ok. 200 prac naukowych, 6 monografii. Krajowe organizacje naukowe: czł. Komitetu Inżynierii Lądowej i Wodnej PAN od 1996, udział w pracach Sekcji Mechaniki Konstrukcji, Fizyki Budowli (wiceprzewodniczący), Inżynierii Materiałów Budowlanych. Udział w pracach Sekcji Mechaniki Materiałów Komitetu Mechaniki PAN. Komisja Inżynierii Budowlanej Oddziału PAN w Katowicach – przewodniczący, komisja od 1991 integruje profesorów z inżynierii budowlanej ze Śląska, Czech, Słowacji i Niemiec. Zagraniczne organizacje naukowe: GAMM – Gesellschaft für Angewandte Mathematik und Mechanik – od 1991; EUROMECH – European Mechanics Society – od 1996; Standige Konferenz der Hochschullehrer für Bauphysik – od 1994; Society of Thermal Stresses – od 2001; Slovenská Spoločnosť pre Mechaniku – Slovenská Akadémia Ved Bratislava – czł. honorowy od 1994. Odznaczenia – Medal KEN, Złota Odznaka za Ratowanie Zabytków, Nagroda Ministra Kultury i Sztuki i in. Współpraca z zagranicą: Stypendium Humboldta 1980–1981; uniwersytety w Bochum i Stuttgart, pobyt w HAB TU Weimar 1986, *visiting professor* IH Cottbus 1989, Stypendium DAAD 1996 TU Drezno, TU Hamburg-Harburg; stypendium w TU Wien 1996 i 1999. Współpraca z Fraunhofer Institut für Bauphysik – Holzkirchen oddział Monachium od 1994.